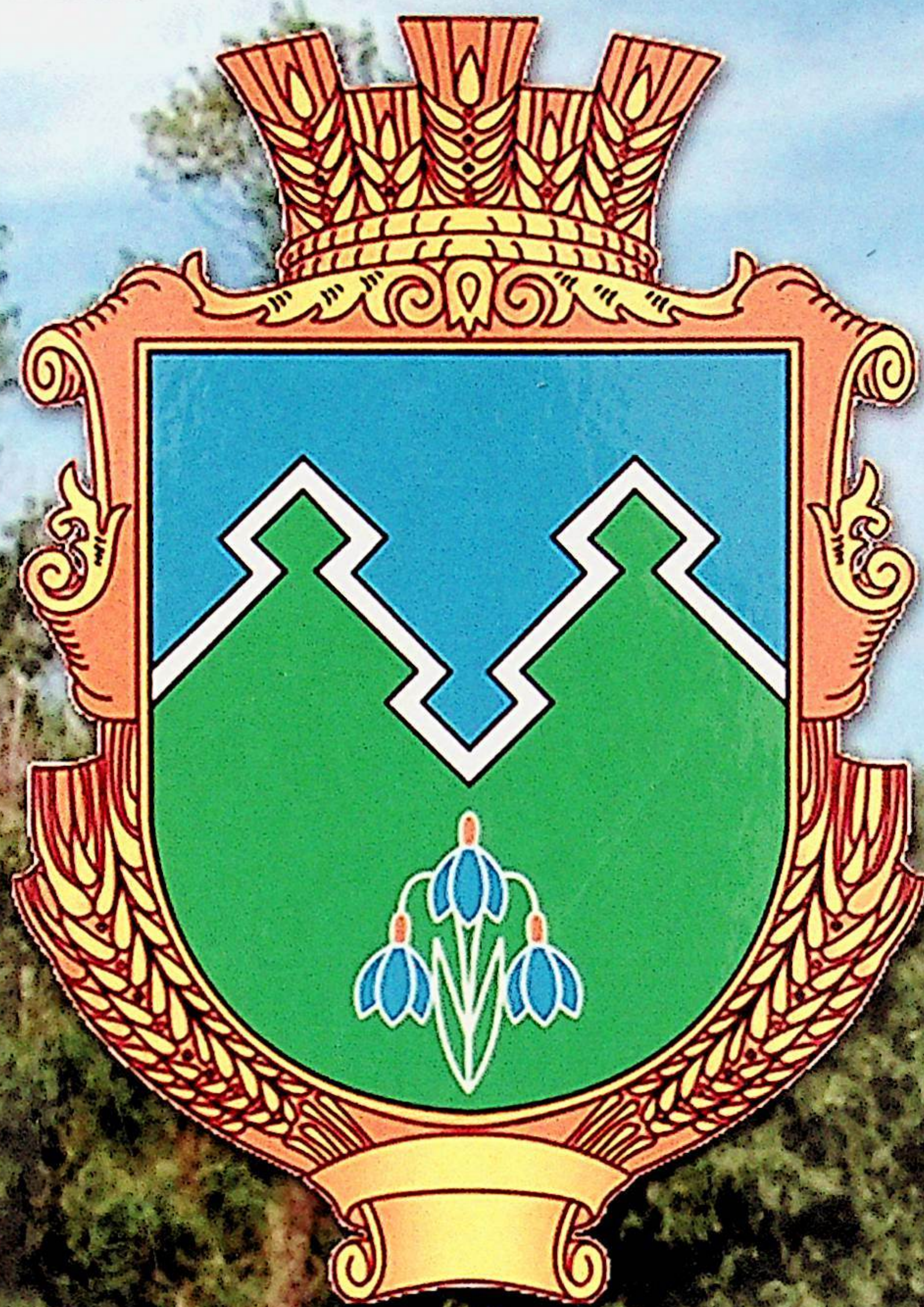

Р 1569849

ЛЕСЯ СТЕПОВИЧКА

МОГИЛІВ
НАШ
КОЗАЦЬКИЙ

У книзі розповідається про старовинне козацьке мальовниче село Могилів, нині адміністративний центр Могилівської об'єднаної територіальної громади, яка входить до складу Царичанського району на Січеславщині (Дніпропетровщині), включно із селом Проточі. Подано історію села в його розвитку від давніх часів до наших днів. Надано відомості про видатних уродженців та мешканців села. Спомини могилян, інтерв'ю творять живий літопис подій, які яскраво проілюстровано старовинними світлинами, історичними документами. Книга розрахована на істориків, краєзнавців, учителів, методистів, школярів та студентів, на широке коло читачів.

ЗМІСТ

Леся СТЕПОВИЧКА. Могилівський літопис. Авторська передмова	3
Валерій ДРУЖКО. Слово до земляків	10
Глава I. СИМВОЛІКА СЕЛА МОГИЛІВ	
Розділ 1. Опис герба. Символіка герба. Положення про герб.....	12
Розділ 2. Опис прапора. Символіка прапора. Положення про прапор	14
Розділ 3. Пісня Могилівської об'єднаної територіальної громади.....	16
Глава II. ВІЗИТІВКА МОГИЛІВСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	
Розділ 1. Адміністративно-демографічні та географічні відомості.....	20
Розділ 2. Виконавчий комітет Могилівської сільської ради.....	23
Глава III. ІСТОРІЯ І ПРИРОДА СЕЛА. ТАЄМНИЦІ СИВОЇ ДАВНИНИ	
Розділ 1. Історико-археологічні відомості та кліматичні особливості краю.	
Адміністративний устрій. Козацтво	
Леся СТЕПОВИЧКА. «Лежить гася, простяглася...»	24
Наталя ДАВИДЕНКО. Про що мовчать загадкові кургани. <i>Реферат</i>	25
Олександр ЗАЙВИЙ. Розкопки Брильової могили. <i>Вірш</i>	29
Тихон ШАПОВАЛОВ. Курган «Зелена Могила»	29
Олександр ЗАЙВИЙ. Скіфська балада. <i>Вірш</i>	30
Анатолій БІЛОКІНЬ. Село Могилів та його мешканці	31
Любов ПАЛЮХ (ДЕМЧЕНКО). Мій рід Катричів бере початок від Левка Могили	32
Розділ 2. Господарювання. Ремесла	
Наталя ДАВИДЕНКО. Чим займалися і з чого жили наші предки	35
Микола ЧАБАН. Могилівські цікавинки – 1897. Чи ви знаєте, що... ..	37
Розділ 3. Церковні відомості. Спорудження, руйнація та відбудова храмів	
Тетяна КАЙСТРО. Із історії Могилівської церкви. <i>Реферат</i>	38
Леся СТЕПОВИЧКА. «Без Бога ні до порога».....	42
ГЛАВА IV. МОГИЛІВ ХХ СТОЛІТТЯ	
Розділ 1. 1900–1920 рр. Революція. Громадянська війна.	
Встановлення совєтської влади. Колективізація	
Сергій СВІТЛЕНКО, Анатолій БІЛОКІНЬ. Адміністративно-територіальні та демографічні зміни на Приоріллі на початку ХХ століття.....	46
Наталя ДАВИДЕНКО. Господарювання на селі. Як у Могилеві розкуркулювали роботящих, багатих та успішних. Репресований Невтриніс Корній Митрофанович	47
Леся СТЕПОВИЧКА. Могилів у вирі громадянської війни. <i>Історії зі старого альбому</i>	49
Григорій ДАВИДЕНКО. Могилів родом з Поділля.....	56

Розділ 2. 1920—1930 рр. Смертельна косовиця голодомору	
Олександр ЗАЙВИЙ. Чорний час. Роздуми про трагедію 1933 року. <i>Уривок</i>	58
Леся СТЕПОВИЧКА. Репресовані сталінським режимом. Реабілітовані історією	60
Василь СИМОНЕНКО. Де зараз ви, кати мого народу? <i>Вірш</i>	67
Розділ 3. Могилів у 1941—1945 рр. Війна. Окупація і визволення села.	
Захисники Вітчизни. Остарбайтери. В'язні концтаборів	
Лідія ЄРУХ. Одного дня чорна зграя на мотоциклах в'їхала в село... ..	68
Людмила РИБАЧЕНКО. Як вовк поділив наш урожай.....	68
Тетяна НАЗАРЕНКО. Наші земляки — герої Другої світової. Визволення села.	
Григорій Якович Сирота	70
Валентина ЛИТВИНЕНКО. Зустріч, яку не здолали розлуки. Микола Полтавець	71
Любов МОЛОКОДОЄВА. Мої мама й тато були сміливі й романтичні. <i>Інтерв'ю</i>	74
Наталія ГАЛАГАН. Могилівський Данко	75
Йому було всього лише двадцять чотири. Шишкань Ілля Минович.....	77
Микола МОНЯ. Битва за Дніпро була найтрагічнішою.....	77
Григорій ДАВИДЕНКО. Пушкарівський плацдарм.....	78
Микола ІВАНЮК. Вони захищали Батьківщину. Учасники Другої світової	80
Валерій ПОГОРІЛИЙ. Заслужене, але не присвоєне звання. Подвиг Андрія Дубовицького ...	82
Галина ЛОЗА-САЛО. Воювали й повернулися живими	85
Микола ІВАНЮК. Вигнання на примусові роботи до Німеччини. Остарбайтери	91
В'язень концтабору Освенцим	93
Ірина БАРАБАШ. Могилів вшановує пам'ять героїв Другої світової.....	93
Розділ 4. Повоєнна розруха, голод 1946—1947. Діти війни	95
Валентина ДОДАЄВА. Дівчинка з Могилівського патронату.....	95
Василь ГРИШКО. Про тітчин борщ, рожеву шовковицю і шкільне кохання.....	101
Звідки взявся Могилів. Ода рідному селу Могилеву. <i>Вірші</i>	102
Антоніна ДЗІРГУН. Де б я не була, душа моя летіла в Могилів. <i>Інтерв'ю</i>	104
Марія КУЛЯБА. «Вертаймося в Могилів, бо тут добра не буде!» <i>Інтерв'ю</i>	108
Ольга ДІДЕНКО (ОРОВЕЦЬКА). Як ми втратили батьківську хату, а з нею й рідний Могилів. <i>Інтерв'ю</i>	111
Леся СТЕПОВИЧКА. Свято солодкої лободи. <i>Оповідання</i>	116
Розділ 5. Могилів 1950—1989 років. Відбудова господарства. Освітні заклади	
Могилівські нотатки. Від автора-упорядника	122
Микола ІВАНЮК. Історія Могилівської школи та її випускників. Вчителі. Хлібороби.	
Механізатори. Керівники села і колгоспу. Працівники культури. Військовослужбовці	124
Димитрій ТУРОВ. Шанованими людьми в селі були механізатори і доярки	140
Наталя ДАВИДЕНКО. Учні чорнило робили з бузини, а писали на шматках газет.	
Історія школи села Могилів-2.....	144
Університет — то як буквар.....	146
Анатолій ДИНЬКА. Срібний дзвіночок для Могилівської школи. <i>Інтерв'ю</i>	149
Віктор СИРОТА. Присвята друзям-однокласникам із 10-го «А» Могилівської СШ 1966 року	153
Олена ПЕРЕТЯТЬКО. Мої батьки — працюючі колгоспники	155
Сергій КОЗАЧОК. Могилівські Козачки	156
Розділ 6. МЕДИЦИНА. МОГИЛІВСЬКА ЛІКАРНЯ. ЛІКАРІ	
Микола ІВАНЮК. Медики.....	157
Світлана ПОГОРІЛА. Доктор Оріховський. Людина-епоха	160
Любов ПОВІРЕННА. Люди в білих халатах	160

Розділ 7. Воїни-інтернаціоналісти	162
Розділ 8. Чорнобильське лихо. Ліквідатори наслідків аварії на ЧАЕС.....	173
Володимир СЛОБОДЕНЮК. Ніхто не міг усвідомити справжніх масштабів трагедії	174
Розділ 9. Видатні земляки. Військовослужбовці мирного часу – гордість Могилева і України	
Леся СТЕПОВИЧКА. Ваня Остренко з дитинства був крилатим	175
Іван ОСТРЕНКО. Лише працююча і добра людина може досягнути своєї великої мети	178
Леся СТЕПОВИЧКА. Полковник, громадський діяч Віктор Таратушка	180
Віктор ТАРАТУШКА. Мрію відродити рідний куток Дрюківку	181
 ГЛАВА V. МОГИЛІВ У НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ. 1991 Р.	
Розділ 1. Декомунізація	
Тетяна СМІРНОВА. Тополина, Зоряна, Озерна, Вишнева – назви вулиць Могилева і Проточів залунали по-новому	183
Мокрина КОНОВОД. Діду, не шкодуйте за Ленінградською!	187
Клопотання ініціативної групи	188
Розділ 2. Господарювання на землі. Нові українці – будівничі України	
Тетяна СМІРНОВА. Соціальний профіль Могилівської ОТГ	189
В'ячеслав СЕМЕНОВ. Яка користь Могилеву від підприємства «Маїсадур». <i>Інтерв'ю</i>	192
Василь БРОВКО. Відповідальність була і залишилася: раніше – перед колективом колгоспників, тепер – перед пайовиками. <i>Інтерв'ю</i>	194
Володимир ПЕРЕПЕЛИЦЯ. Могилівські кутки мають назви за іменами своїх господарів, яких було розкуркулено і репресовано у 1930-х. <i>Інтерв'ю</i>	197
Феодосій ШАНДИБА. «Наша земля – золото, головний капітал України». <i>Інтерв'ю</i>	201
Віталій МОНЯ. Душа болить за долю рідного села та його мешканців. <i>Інтерв'ю</i>	207
Микола ХОРОЛЬСЬКИЙ. Європу в Україні треба творити, починаючи із себе. <i>Інтерв'ю</i>	212
Олена ВОЛОДАРЕЦЬ: «Що би не сталося, не продавайте хату!» <i>Інтерв'ю</i>	215
Розділ 3. Могилів захищається і боронить мир в Україні. Учасники АТО	
Леся СТЕПОВИЧКА. Воїни Світла, Герої наших днів	219
Василь РОГАТИНЮК. Я бачив, що творилося на Донбасі, і не хотів, щоб таке саме було у нас у Могилеві. <i>Інтерв'ю</i>	222
Віктор ЧИСТЯК. «А я вже нічого не боюся». <i>Інтерв'ю</i>	227
Ігор КОЛЕСНИКОВ. На війні рідна земля допомагає. <i>Інтерв'ю</i>	229
Валентин ГУСАК. Вірю в нашу перемогу, я за неї воював на Донбасі. <i>Інтерв'ю</i>	232
Сергій БАЖАН. Найсильніша зброя – незламний бойовий дух. <i>Інтерв'ю</i>	236
Валерій ПОГОРІЛИЙ. Не вважаю себе героєм, я виконував свій військовий обов'язок. <i>Інтерв'ю</i>	238
Розділ 4. Могилів навчається і навчає. Освітні заклади. Культура. Народне мистецтво	
Наталя ГАЛАГАН. Світлі обрії Могилівської загальноосвітньої школи	240
Ольга БРЕСЛАВЕЦЬ (АРТЕМЕНКО). Наш Будинок культури.....	241
Наталія ДАВИДЕНКО. Барви життя на полотні.....	244
Олена ПЕРЕТЯТЬКО. Бібліотека – перший вісник краси і знань.....	246
Валентина СІРКО (СТРАТІЙ). Бібліотека – це вогник села. Із історії зорянського культурно-освітнього життя	248
Розділ 5. Незабутній	
Василь Сергійович Кисличний – сільський голова від Бога	253
Розділ 6. Екологія. Стан довкілля. Оріль	
Леся СТЕПОВИЧКА. Оріль – любов наша і печаль	254
Григорій ДАВИДЕНКО. Молочна ріка з медовими берегами.....	256

Леся СТЕПОВИЧКА. Поема про Оріль.....	260
Ірина БАРАБАШ. Весняні толоки	261
Тетяна СМІРНОВА. Плоди децентралізації.....	262
Розділ 7. До Могилева на відпочинок	
Ірина БАРАБАШ. Рекреаційні установи та заклади Царичанщини.....	263
Валерій ПОГОРІЛИЙ. Могилівський геріатричний пансіонат	264
Розділ 8. Могилів святкує	
Могилеву — 295. Яким був попередній ювілей.....	266
Леся СТЕПОВИЧКА. Свято Спаса Пречистого. <i>Вірш</i>	267
ГЛАВА VI. МОГИЛІВ — ПЕРЛИНА ПРИОРІЛЛЯ, ДЖЕРЕЛО МИСТЕЦЬКОГО НАТХНЕННЯ	
Розділ 1. Олександр Зайвий	268
Віктор СИРОТА. Його столицею був Могилів	269
Леся СТЕПОВИЧКА. Орфей Приорілля.....	271
Розділ 2. Митці про Оріль та Могилів	
Олександр ЗАЙВИЙ. Куди не йду, а залишаюсь тут. <i>Поезії</i>	275
Тадей КАРАБОВИЧ. Крізь час	276
Леся СТЕПОВИЧКА. Якого кольору Оріль. <i>Поезії</i>	278
Віктор СИРОТА. Боже, Оріль храни!.....	280
Людмила ТИТАРЕВА. Могилів. Осінь у Могилеві. <i>Вірші</i>	284
Розділ 3. Могилівські перекази та бувальщини	
Наталя ДАВИДЕНКО. Журавський ліс.....	285
Валентина ЛИТВИНЕНКО. Летаргійний сон у Дрюківці.....	287
Любов СЯДРО (КОВАЛЬОВА). Смачніших пиріжків, ніж у Могилівській шкільній їдальні, я більше ніде не куштувала. <i>Інтерв'ю</i>	288
Леся СТЕПОВИЧКА. Мій Могилів. <i>Есеї</i>	292
Хороші німці в Могилеві	303
Марія ПЕТРЮК. Шість дочок і один синочок. Школа виживання.....	305
Тетяна ЯКОВЕНКО. Перш ніж отримати елітне житло, ми довго поневірялися по підвалах та гуртожитках	307
Валентина СІРКО (СТРАТІЙ). Мій тато-коваль здавався мені вогняним Богом.....	309
Ольга БРЕСЛАВЕЦЬ (АРТЕМЕНКО). Що не кажіть, панове, а життя прекрасне!.....	312
Валентина ЛИТВИНЕНКО. Могиляни — герої моїх новел	314
Післямова	
Леся СТЕПОВИЧКА. Пишаймося своїм козацьким корінням.....	315
ВІДГУКИ НА КНИГУ	
Надія ЧЕНЦОВА. Заради праведної і патріотичної мети.....	318
Тадей КАРАБОВИЧ. Могилів та скіфські кургани на берегах Орелі	319
Микола ЧАБАН. Людина нібито не літає... А крила має. А крила має!	322
Про автора-упорядника	324
Література	325
Подяка	326
Зміст	327